

REGOLAMENT TAL-KUNSILL (UE) Nru 1259/2010

tal-20 ta' Diċembru 2010

li jimplimenta kooperazzjoni msahha fil-qasam tal-liġi applikabbli għad-divorzju u għas-separazzjoni legali

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 81(3) tiegħu,

Wara li kkunsidra d-Deċiżjoni tal-Kunsill 2010/405/UE tat-12 ta' Lulju 2010 li tawtorizza kooperazzjoni msahha fil-qasam tal-liġi applikabbli għad-divorzju u għas-separazzjoni legali ⁽¹⁾,

Wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li l-abbozz tal-att legiſlattiv intbagħat lill-Parlament nazzjonali,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Parlament Ewropew,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew,

Filwaqt li jaġixxi skont proċedura legiſlattiva speċjali,

Billi:

- (1) L-Unjoni Ewropea għandha l-għan li żżomm u tiżviluppa spazju ta' libertà, sigurtà u ġustizzja li fih jiġi żgurat il-moviment liberu tal-persuni. Għall-istabbiliment gradwali ta' tali spazju, l-Unjoni għandha tadotta miżuri relatati mal-kooperazzjoni ġudizzjarja f'materji ċivili li jkollhom implikazzjonijiet transkonfinali, partikolarment meta mehtieġa għall-funzjonament korrett tas-suq intern.
- (2) Taht l-Artikolu 81 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, dawn il-miżuri għandhom jinkludu miżuri li għandhom l-għan li jiżguraw il-kompatibbiltà tar-regoli applikabbli fl-Istati Membri fir-rigward ta' konflitt ta' liġijiet.
- (3) Fl-14 ta' Marzu 2005, il-Kummissjoni addottat Green Paper dwar il-liġi applikabbli u l-ġurisdiżżjoni f'materji ta' divorzju. Il-Green Paper nediet konsultazzjoni pubblika wiesgħa dwar is-soluzzjonijiet possibbli għall-problemi li jistgħu jinholqu fis-sitwazzjoni attwali.
- (4) Fis-17 ta' Lulju 2006, il-Kummissjoni pproponiet Regolament tal-Kunsill li jemenda r-Regolament

(KE) Nru 2201/2003 ⁽²⁾ dwar il-ġurisdiżżjoni u li jintroduċi regoli dwar il-liġi applikabbli f'materji matrimonjali.

- (5) Fil-laqgħa tiegħu tal-5 u s-6 ta' Ġunju 2008 fil-Lussemburgu, il-Kunsill ikkonkluda li ma kienx hemm unanimità dwar il-proposta u li kien hemm diffikultajiet insormontabbli li għamli l-unanimità impossibbli kemm dak iż-żmien kemm fil-futur qrib. Huwa stabbilixxa li l-għanijiet tal-proposta ma setgħux jinkisbu f'perijodu ta' żmien raġonevoli bl-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet rilevanti tat-Trattati.
- (6) Il-Belġju, il-Bulgarija, il-Ġermanja, il-Greċja, Spanja, Franza, l-Italja, il-Latvja, il-Lussemburgu, l-Ungerija, Malta, l-Awstrija, il-Portugall, ir-Rumanija u s-Slovenja sussegwentement indirizzaw talba lill-Kummissjoni fejn indikaw li kellhom l-intenzjoni li jstabbilixxu bejniethom kooperazzjoni msahha fil-qasam tal-liġi applikabbli f'materji matrimonjali. Fit-3 ta' Marzu 2010, il-Greċja rtirat it-talba tagħha.
- (7) Fit-12 ta' Lulju 2010, il-Kunsill adotta d-Deċiżjoni 2010/405/UE li tawtorizza kooperazzjoni msahha fil-qasam tal-liġi applikabbli għad-divorzju u għas-separazzjoni legali.
- (8) Taht l-Artikolu 328(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, meta tkun qed tiġi stabbilita kooperazzjoni msahha, din għandha tkun miftuħa għall-Istati Membri kollha, sugġett għall-konformità ma' kwalunkwe kondizzjoni ta' partecipazzjoni stabbilita bid-deċiżjoni ta' awtorizzazzjoni. Hija għandha tkun ukoll miftuħa għalihom fi kwalunkwe mument iehor, sugġett għal konformità mal-atti diġà adottati f'dak il-qafas, flimkien ma' dawk il-kondizzjonijiet. Il-Kummissjoni u l-Istati Membri partecipanti f'kooperazzjoni msahha għandhom jiżguraw li jippromwovu l-partecipazzjoni mill-akbar għadd possibbli ta' Stati Membri. Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament biss fl-Istati Membri partecipanti skont it-Trattati.
- (9) Dan ir-Regolament għandu jipprovdi qafas legali ċar u komprensiv fil-qasam tal-liġi applikabbli għad-divorzju u għas-separazzjoni legali fl-Istati Membri partecipanti, għandu jipprovdi soluzzjonijiet xierqa għaċ-ċittadini f'termini ta' ċertezza legali, prevedibbiltà u flessibbiltà u jipprevjeni sitwazzjoni li fiha wiehed mill-konjuġi jitlob divorzju qabel l-iehor sabiex jiżgura li l-proċediment ikun sugġett għal liġi partikolari li hu jkun iqis bhala li l-aktar tiffavorixxi l-interessi tiegħu.

⁽¹⁾ ĠU L 189, 22.7.2010, p. 12.

⁽²⁾ Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 2201/2003 tas-27 ta' Novembru 2003 dwar il-ġurisdiżżjoni u r-rikonoxximent u l-infurzar ta' sentenzi fi kwistjonijiet matrimonjali u kwistjonijiet ta' responsabbiltà tal-ġenituri (ĠU L 338, 23.12.2003, p. 1; Harġa Speċjali bil-Malti: Kap. 19 Vol. 06, p. 243).

- (10) Il-kamp ta' applikazzjoni sostantiv u t-termini preskrittivi ta' dan ir-Regolament għandhom ikunu konsistenti mar-Regolament (KE) Nru 2201/2003. Madankollu, huwa ma għandux japplika għall-annullament taż-żwieġ.
- Dan ir-Regolament għandu japplika biss għax-xoljiment jew għat-tahlil ta' rbit taż-żwieġ. Il-liġi ddeterminata bir-regoli dwar il-konflitt ta' liġijiet ta' dan ir-Regolament għandha tapplika għar-raġunijiet għad-divorzju u s-separazzjoni legali.
- Kwistjonijiet preliminari bħall-kapaċità ġuridika u l-validità taż-żwieġ, u kwistjonijiet bħall-effetti tad-divorzju jew tas-separazzjoni legali fuq il-proprjetà, l-isem, ir-responsabbiltà tal-ġenituri, l-obbligi ta' manteniment jew kwalunkwe miżura ancillari oħra għandhom ikunu ddeterminati bir-regoli dwar il-konflitt ta' liġijiet applikabli fl-Istat Membru partecipanti kkonċernat.
- (11) Sabiex jiġi definit b'mod ċar il-kamp ta' applikazzjoni territorjali ta' dan ir-Regolament, għandhom jiġu speċifikati l-Istati Membri li jippartecipaw fil-kooperazzjoni msahha.
- (12) Dan ir-Regolament għandu jkun universali, jiġifieri li r-regoli uniformi tiegħu dwar il-konflitt ta' liġijiet għandhom ikunu jistgħu jiddeterminaw il-liġi ta' Stat Membru partecipanti, il-liġi ta' Stat Membru mhux partecipanti jew il-liġi ta' Stat li mhux membru tal-Unjoni Ewropea.
- (13) Dan ir-Regolament għandu japplika irrispettivament minnatura tal-qorti jew tat-tribunal li quddiemu jingieb il-każ. Fejn applikabbi, qorti għandha titqies bħala qorti li quddiemha ngieb il-każ skont ir-Regolament (KE) Nru 2201/2003.
- (14) Sabiex il-konjuġi jkunu jistgħu jagħzlu liġi applikabbi li magħha jkollhom rabta mill-qrib, jew, fin-nuqqas ta' tali għażla, sabiex dik il-liġi tkun tista' tapplika għad-divorzju jew għas-separazzjoni legali tagħhom, il-liġi inkwistjoni għandha tapplika anki jekk ma tkunx dik ta' Stat Membru partecipanti. Fejn tintgħażel liġi ta' Stat Membru iehor, in-netwerk stabbilit permezz tad-Deciżjoni tal-Kunsill 2001/470/KE tat-28 ta' Mejju 2001 li tistabbilixxi Network Ġudizzjarju Ewropew fil-materji ċivili u kummerċjali⁽¹⁾ jista' jkollu rwol fl-assistenza lill-qrati fir-rigward tal-kontenut tal-liġi barranija.
- (15) Sabiex tiżdied il-mobbiltà taċ-ċittadini huma mehtieġa aktar flessibbiltà u aktar ċertezza legali. Sabiex jinkiseb dak l-għan, dan ir-Regolament għandu jsahħah l-awtonomija tal-partijiet fl-oqsma tad-divorzju u tas-separazzjoni legali billi tingħatalhom possibbiltà limitata li jagħzlu l-liġi applikabbi għad-divorzju jew għas-separazzjoni legali tagħhom.
- (16) Il-konjuġi għandhom ikunu jistgħu jagħzlu l-liġi ta' pajjiż li magħhom ikollhom rabtiet partikolari jew il-liġi tal-forum bħala l-liġi applikabbi għad-divorzju jew għas-separazzjoni legali. Il-liġi magħzula mill-konjuġi għandha tkun konformi mad-drittijiet fundamentali rikonoxxuti mit-Trattati u l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea.
- (17) Huwa importanti li, qabel ma jagħzlu l-liġi applikabbi, il-konjuġi jkollhom aċċess għal informazzjoni aġġornata dwar l-aspetti essenzjali tal-liġi nazzjonali u dik tal-Unjoni u dwar il-proċedimenti li jirregolaw id-divorzju u s-separazzjoni legali. Sabiex tigarantixxi dan l-aċċess għal informazzjoni adatta u ta' kwalità tajba, il-Kummissjoni taġġornaha regolarment fis-sistema pubblika ta' informazzjoni bbażata fuq l-Internet stabbilita bid-Deciżjoni tal-Kunsill 2001/470/KE.
- (18) L-għażla infurmata taż-żewġ konjuġi hija principju bażiku ta' dan ir-Regolament. Kull wiehed mill-konjuġi għandu jkun jaf bl-eżatt liema huma l-konsegwenzi legali u soċjali tal-għażla tal-liġi applikabbi. Il-possibbiltà li l-liġi applikabbi tintgħażel bi qbil komuni ma għandhiex tippregudika d-drittijiet ta' u l-oportunitajiet indaqs għaž-żewġ konjuġi. Għal din ir-raġuni, imhallfin fl-Istati Membri partecipanti għandhom ikunu konxji tal-importanza ta' għażla infurmata min-naha taż-żewġ konjuġi rigward l-implikazzjonijiet legali tal-ftehim dwar l-għażla tal-liġi li jkun intlaħaq.
- (19) Ir-regoli dwar validità materjali u formali għandhom ikunu definiti sabiex l-għażla infurmata tal-konjuġi tkun iffacilitata u l-kunsens tagħhom ikun irrispettat bil-hsieb li tkun żgurata ċertezza legali kif ukoll aċċess aħjar għall-ġustizzja. Sa fejn hija kkonċernata l-validità formali, għandhom jiġu introdotti ċerti salvagwardji sabiex jiġi żgurat li l-konjuġi jkunu konxji tal-implikazzjonijiet tal-għażla tagħhom. Il-ftehim dwar l-għażla tal-liġi applikabbi għandu minn tal-anqas ikun bil-miktub, datat u ffirmat miż-żewġ partijiet. Madankollu, jekk il-liġi tal-Istat Membru partecipanti li fih iż-żewġ konjuġi jkollhom ir-residenza abitwali tagħhom fiż-żmien tal-konkluzjoni tal-ftehim tistabbilixxi regoli formali addizzjonali, dawn ir-regoli għandhom jiġu rrispettati. Pereżempju, tali regoli formali addizzjonali jistgħu jkunu jeżistu fi Stat Membru partecipanti fejn il-ftehim ikun inserit f'kuntratt taż-żwieġ. Jekk, fiż-żmien tal-konkluzjoni tal-ftehim, il-konjuġi huma residenti abitwali fi Stati Membri partecipanti differenti li jstabbilixxu regoli formali differenti, ikun biżżejjed li jiġu rrispettati r-regoli formali ta' wiehed minn dawn l-Istati. Jekk, fiż-żmien tal-konkluzjoni tal-ftehim, konjuġi wiehed biss ikollu r-residenza abitwali tiegħu fi Stat Membru partecipanti li jstabbilixxi regoli formali addizzjonali, dawn ir-regoli għandhom jiġu rrispettati.
- (20) Ftehim li jagħzel il-liġi applikabbi għandu jkun jista' jiġi konkluz u modifikat l-aktar tard fiż-żmien meta jingieb il-każ quddiem il-qorti, u anki matul il-proċediment, jekk dan ikun previst mil-liġi tal-forum. F'dak il-każ, għandu jkun suffiċjenti li tali għażla tkun registrata fil-qorti taht il-liġi tal-forum.

(1) ĠU L 174, 27.6.2001, p. 25.

- (21) Fejn ma tintgħażilx liġi applikabbli, u bil-hsieb li jiġu ggarantiti ċ-ċertezza legali u l-prevedibbiltà u biex tiġi prevenuta sitwazzjoni li fiha wiehed mill-konjuġi jitlob id-divorzju qabel l-iehor biex jiżgura li l-proċediment ikun regolat minn liġi partikolari li hu jkun iqis bhala li l-aktar tiffavorixxi l-interessi tiegħu, dan ir-Regolament għandu jintroduci regoli armonizzati dwar il-konflitt ta' liġijiet abbażi ta' skala ta' fatturi suċċessivi ta' konnessjoni bbażati fuq l-eżistenza ta' rabta mill-qrib bejn il-konjuġi u l-liġi kkonċernata. Tali fatturi ta' konnessjoni għandhom jintgħażlu sabiex ikun żgurat li l-proċedimenti relatati ma' divorzju u separazzjoni legali jkunu regolati b'liġi li magħha l-konjuġi jkollhom konnessjoni mill-qrib.
- (22) Fejn dan ir-Regolament jirreferi għaċ-ċittadinanza bhala fattur ta' konnessjoni għall-applikazzjoni tal-liġi ta' Stat, il-kwistjoni dwar kif jiġu trattati każijiet ta' ċittadinanzi multipli għandha tithalla f'idejn il-liġi nazzjonali, b'rispett shif lejn il-prinċipji generali tal-Unjoni Ewropea.
- (23) Jekk il-każ miġjub quddiem il-qorti jkun jikkonsisti minn talba sabiex din tikkonverti separazzjoni legali f'divorzju, u fin-nuqqas ta' għażla tal-liġi applikabbli mill-partijiet, il-liġi li kienet tapplika għas-separazzjoni legali għandha tapplika wkoll għad-divorzju. Tali kontinwità tippromwovi l-prevedibbiltà għall-partijiet u ssahha ċ-ċertezza legali. Jekk il-liġi applikata għas-separazzjoni legali ma tippredix il-konverzjoni tas-separazzjoni legali f'divorzju, id-divorzju għandu jkun regolat mir-regoli dwar il-konflitt ta' liġijiet li japplikaw fin-nuqqas ta' għażla min-naha tal-konjuġi. Dan m'għandux jipprevjeni lill-konjuġi milli jfittxu d-divorzju abbażi ta' regoli oħra f'dan ir-Regolament.
- (24) F'ċerti sitwazzjonijiet, bhal fejn il-liġi applikabbli ma tippredix id-divorzju jew fejn ma tagħtix lil wiehed mill-konjuġi aċċess indaq għad-divorzju jew għas-separazzjoni legali minhabba is-sess tagħhom, il-liġi tal-qorti li quddiemha jinġieb il-każ għandha madankollu tapplika. Madankollu, dan ma għandux jippreġudika l-klawsola tal-ordni pubbliku.
- (25) F'ċirkustanzi eċċezzjonali, xi konsiderazzjonijiet ta' interess pubbliku għandhom jagħtu lill-qorti tal-Istati Membri l-possibiltà li jwarrbu l-applikazzjoni ta' dispożizzjoni tal-liġi barranija f'każ partikolari fejn hi tmur manifestament kontra l-politika pubblika tal-forum. Madankollu, il-qorti ma għandhomx ikunu jistgħu japplikaw l-eċċezzjoni tal-politika pubblika sabiex iwarrbu dispożizzjoni tal-liġi ta' Stat iehor meta dan ikun kontra l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 21 tagħha, li jipprojbixxi kull forma ta' diskriminazzjoni.
- (26) Fejn dan ir-Regolament jirreferi għall-fatt li l-liġi tal-Istat Membru partecipanti, li quddiem il-Qorti tiegħu jinġieb il-każ, ma tippredix id-divorzju, dan għandu jiġi interpretat li jfisser li l-liġi ta' dan l-Istat Membru m'għandhiex l-istituzzjoni tad-divorzju. F'tali każ, il-qorti m'għandhiex tkun obligata li tippronunċja divorzju permezz tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.
- Fejn dan ir-Regolament jirreferi għall-fatt li l-liġi tal-Istat Membru partecipanti, li quddiem il-Qorti tiegħu jinġieb il-każ, ma tikkunsidrax iż-żwieġ inkwistjoni bhala validu għall-finijiet tal-proċedimenti tad-divorzju, dan għandu jkun interpretat li jfisser *inter alia* li tali żwieġ ma jeżistix fil-liġi ta' dak l-Istat Membru. F'tali każ, il-qorti m'għandhiex tkun obligata li tippronunċja divorzju jew separazzjoni legali permezz tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.
- (27) Minhabba li hemm Stati u Stati Membri partecipanti li fihom jeżistu flimkien żewġ sistemi legali jew settijiet ta' regoli jew aktar li jikkonċernaw materji rregolati minn dan ir-Regolament, hija meħtieġa dispożizzjoni li tirregola sa fejn id-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament japplikaw fl-unitajiet territorjali differenti ta' dawk l-Istati u Stati Membri partecipanti, jew sa fejn dan ir-Regolament japplika għal kategoriji differenti ta' nies ta' dawk l-Istati u Stati Membri partecipanti.
- (28) Fin-nuqqas ta' regoli li jagħzlu l-liġi applikabbli, il-partijiet li jagħzlu l-liġi tal-Istat taċ-ċittadinanza ta' wiehed minnhom għandhom simultanament jindikaw liema liġi tal-unità territorjali qablu dwarha fil-każ li l-Istat li l-liġi tiegħu tintgħażel tkun tinkludi diversi unitajiet territorjali li kull waħda minnhom għandha s-sistema ta' liġijiet tagħha jew sett ta' regoli rigward id-divorzju.
- (29) Ladarba l-għanijiet ta' dan ir-Regolament, jiġifieri t-tishih taċ-ċertezza legali, il-prevedibbiltà u l-flessibbiltà fil-proċedimenti matrimonjali internazzjonali u b'hekk il-faċilitazzjoni tal-moviment liberu tal-persuni fl-Unjoni Ewropea, ma jistgħux jinkisbu b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri u jistgħu għalhekk, minhabba l-iskala u l-effetti ta' dan ir-Regolament, jinkisbu ahjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, permezz tal-kooperazzjoni msahha fejn ikun il-każ, konformement mal-prinċipju tas-sussidjarjetà stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea. Konformement mal-prinċipju ta' proporzjonalità, kif stabbilit f'dak l-Artikolu, dan ir-Regolament ma jmurx lil hinn minn dak li huwa meħtieġ sabiex jinkisbu dawk l-għanijiet.
- (30) Dan ir-Regolament jirrispetta d-drittijiet fundamentali u josserva l-prinċipji rikonoxxuti fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari mill-Artikolu 21 tagħha, li jafferma li kull diskriminazzjoni bbażata fuq is-sess, ir-razza, il-kulur, l-orijini etnika jew soċjali, il-karatteristiċi ġenetiċi, il-lingwa, ir-religjon jew it-twemmin, l-opinjoni politika jew xi opinjoni oħra, l-appartenenza għal minoranza nazzjonali, il-proprietà, it-twelid, id-diżabbiltà, l-età, jew l-orjentazzjoni sesswali għandha tiġi pprojbita. Dan ir-Regolament għandu jiġi applikat mill-qorti tal-Istati Membri partecipanti fl-osservanza ta' dawk id-drittijiet u l-prinċipji,

ADOTTA DAN IR-REGOLAMENT:

KAPITOLU I

**KAMP TA' APPLIKAZZJONI, RABTA MAR-REGOLAMENT (KE)
Nru 2201/2003, DEFINIZZJONIJIET U APPLIKAZZJONI
UNIVERSALI**

Artikolu 1

Kamp ta' applikazzjoni

1. Dan ir-Regolament għandu japplika, f'sitwazzjonijiet li jinvolvu konflitt ta' liġijiet, għad-divorzju u għas-separazzjoni legali.

2. Dan ir-Regolament m'għandux japplika għall-materji li ġejjin, anke jekk jirriżultaw sempliċiment bhala kwistjoni preliminari fil-kuntest tal-proċedimenti ta' divorzju jew ta' separazzjoni legali:

- (a) il-kapaċità ġuridika ta' persuni fiżiċi;
- (b) l-eżistenza, il-validità jew ir-rikonoxximent ta' żwieġ;
- (c) l-annullament ta' żwieġ;
- (d) l-isem tal-konjuġi;
- (e) il-konsegwenzi taż-żwieġ fuq il-proprietà;
- (f) ir-responsabbiltà tal-ġenituri;
- (g) l-obbligi ta' manteniment;
- (h) trusts u suċċessjonijiet.

Artikolu 2

Rabta mar-Regolament (KE) Nru 2201/2003

Dan ir-Regolament ma għandux jaffettwa l-applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 2201/2003.

Artikolu 3

Definizzjoni

Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament:

1. "Stat Membru partecipanti" tfisser Stat Membru li jipparteċipa f'kooperazzjoni msahha dwar il-liġi applikabbli għad-divorzju u għas-separazzjoni legali permezz tad-Deċiżjoni 2010/405/UE, jew permezz ta' deċiżjoni adottata taht it-tieni jew it-tielet subparagrafu tal-Artikolu 331(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea.

2. "qorti" tkopri l-awtoritajiet kollha fl-Istati Membri partecipanti b'ġurisdizzjoni fil-materji li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

Artikolu 4

Applikazzjoni universali

Il-liġi magħzula minn dan ir-Regolament għandha tapplika irrispettivament milli tkun jew ma tkunx il-liġi ta' Stat Membru partecipanti.

KAPITOLU II

REGOLI UNIFORMI DWAR IL-LIĠI APPLIKABBLI GħAD-DIVORZJU U GħAS-SEPARAZZJONI LEGALI

Artikolu 5

Għażla tal-liġi applikabbli mill-partijiet

1. Il-konjuġi jistgħu jiftiehem li jagħzlu l-liġi applikabbli għad-divorzju u għas-separazzjoni legali sakemm hija tkun wahda mil-liġijiet li ġejjin:

- (a) il-liġi tal-Istat fejn il-konjuġi ikunu abitwalment residenti fil-mument tal-konkluzjoni tal-ftehim, jew
- (b) il-liġi tal-Istat fejn il-konjuġi kienu abitwalment residenti l-aħhar, sa fejn wiehed minnhom ikun għadu residenti hemm fil-mument tal-konkluzjoni tal-ftehim, jew
- (c) il-liġi tal-Istat taċ-ċittadinanza ta' xi wiehed mill-konjuġi fil-mument tal-konkluzjoni tal-ftehim, jew
- (d) il-liġi tal-forum.

2. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 3, ftehim li jagħzel il-liġi applikabbli jista' jiġi konkluz u modifikat fi kwalunkwe mument, iżda mhux aktar tard mill-mument meta jinġiebb il-każ quddiem il-qorti.

3. Jekk il-liġi tal-forum tipprevedi hekk, il-konjuġi jistgħu jagħzlu wkoll il-liġi applikabbli quddiem il-qorti waqt il-proċedimenti. F'dak il-każ, tali għażla għandha tiġi rreġistrata fil-qorti taht il-liġi tal-forum.

Artikolu 6

Kunsens u validità materjali

1. L-eżistenza u l-validità ta' ftehim dwar l-għażla tal-liġi jew ta' kwalunkwe terminu tiegħu għandhom jiġu determinati mil-liġi li kienet tirregolah taht dan ir-Regolament li kieku l-kuntratt jew it-terminu kienu validi.

2. Madankollu, sabiex parti tistabbilixxi li ma tkunx tat il-kunsens tagħha, tista' tiddipendi mil-liġi tal-pajjiż li fih ikollha r-residenza abitwali tagħha fiż-żmien li jingiebs il-każ quddiem il-Qorti jekk miċ-ċirkostanzi jidher li ma jkunx raġonevoli li jiġi determinat l-effett tal-imġiba ta' tali parti taht il-liġi speċifikata fil-paragrafu 1.

Artikolu 7

Validità formali

1. Il-ftehim imsemmi fl-Artikolu 5(1) u (2), għandu jkun bil-miktub, datat u ffirmat miż-żewġ konjuġi. Kull komunikazzjoni b'mezzi elettronici li tipprovi registrazzjoni dejjiema tal-ftehim għandha titqies ekwivalenti għal kitba.

2. Madankollu, jekk il-liġi tal-Istat Membru partecipanti li fih iż-żewġ konjuġi jkollhom ir-residenza abitwali tagħhom fil-mument tal-konklużjoni tal-ftehim tistabbilixxi rekwiżiti formali addizzjonali għal dan it-tip ta' ftehim, għandhom japplikaw dawk ir-rekwiżiti.

3. Jekk, fiż-żmien tal-konklużjoni tal-ftehim, il-konjuġi ikunu residenti abitwali fi Stati Membri partecipanti differenti u jekk il-liġijiet ta' dawk l-Istati jipprevedu rekwiżiti formali differenti, il-ftehim għandu jkun formalment validu jekk ikun jissodisfa r-rekwiżiti ta' wahda minn dawk il-liġijiet.

4. Jekk, fiż-żmien tal-konklużjoni tal-ftehim, konjuġi wiehed biss ikollu r-residenza abitwali tiegħu fi Stat Membru partecipanti u jekk dak l-Istat jipprevedi rekwiżiti formali addizzjonali għal dan it-tip ta' ftehim, għandhom japplikaw dawk ir-rekwiżiti.

Artikolu 8

Liġi applikabbli fin-nuqqas ta' għażla mill-partijiet

Fin-nuqqas ta' għażla taht l-Artikolu 5, id-divorzju u s-separazzjoni legali għandhom ikunu suġġetti għal-liġi tal-Istat:

- (a) fejn il-konjuġi jkunu residenti abitwali fiż-żmien li jingiebs il-każ quddiem il-Qorti; jew, fin-nuqqas ta' dan,
- (b) fejn il-konjuġi kienu residenti abitwali l-aħhar, sakemm il-perijodu ta' residenza ma ntemmx aktar minn sena qabel li ngiebs il-każ quddiem il-Qorti, sa fejn wiehed mill-konjuġi jkun għadu jirrisjedi f'dak l-Istat fiż-żmien meta jingiebs il-każ quddiem il-Qorti; jew, fin-nuqqas ta' dan,
- (c) li tiegħu z-żewġ konjuġi jkunu ċittadini fiż-żmien li jingiebs il-każ quddiem il-Qorti; jew, fin-nuqqas ta' dan,
- (d) fejn jingiebs il-każ quddiem il-Qorti.

Artikolu 9

Konverżjoni tas-separazzjoni legali f'divorzju

1. Fejn is-separazzjoni legali tiġi konvertita f'divorzju, il-liġi applikabbli għad-divorzju għandha tkun il-liġi applikata għas-separazzjoni legali, sakemm il-partijiet ma jkunux ftiehmud mod iehor f'konformità mal-Artikolu 5.

2. Madankollu, jekk il-liġi applikata għas-separazzjoni legali ma tippredix għall-konverżjoni tas-separazzjoni legali f'divorzju, Artikolu 8 għandu japplika, sakemm il-partijiet ma jkunux qablu mod iehor f'konformità mal-Artikolu 5.

Artikolu 10

Applikazzjoni tal-liġi tal-forum

Fejn il-liġi applikabbli taht l-Artikolu 5 jew l-Artikolu 8 ma tippredix id-divorzju jew ma tagħtix lil wiehed mill-konjuġi aċċess indaq għad-divorzju jew għas-separazzjoni legali minhabba s-sess tagħhom, għandha tapplika l-liġi tal-forum.

Artikolu 11

Esklużjoni ta' renvoi

Fejn dan ir-Regolament jipprevedi l-applikazzjoni tal-liġi ta' Stat, huwa jirrifera għar-regoli tal-liġi fis-sehh f'dak l-Istat għajr għar-regoli tiegħu tad-dritt internazzjonali privat.

Artikolu 12

Ordni pubbliku

L-applikazzjoni ta' dispozizzjoni tal-liġi magħzula permezz ta' dan ir-Regolament tista' tiġi miċhuda biss fejn tali applikazzjoni tkun manifestament inkompatibbli mal-ordni pubbliku tal-forum.

Artikolu 13

Differenzi fil-liġijiet nazzjonali

Xejn f'dan ir-Regolament ma għandu jobbliga lill-grati ta' Stat Membru partecipanti li l-liġi tiegħu ma tippredix id-divorzju jew ma tikkunsidrax iż-żwieġ inkwistjoni bhala validu għall-finijiet ta' procedimenti ta' divorzju sabiex jippronuncjau divorzju permezz tal-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

Artikolu 14

Stati b'żewġ sistemi legali jew aktar - konflitti ta' liġijiet territorjali

Fejn Stat jinkludi diversi unitajiet territorjali, b'kull wahda minnhom bis-sistema ta' liġijiet tagħha jew b'sett ta' regoli li jikkonċernaw materji regolati minn dan ir-Regolament:

- (a) kwalunkwe referenza ghal-liġi ta' dak l-Istat għandha titqies, għall-finijiet tad-determinazzjoni tal-liġi applikabbli taht dan ir-Regolament, bhala li tirrifera għal-liġi fis-sehh fl-unità territorjali rilevanti;
- (b) kwalunkwe referenza għar-residenza abitwali f'dak l-Istat għandu jitqies bhala r-residenza abitwali f'unità territorjali;
- (c) kwalunkwe referenza għaċ-ċittadinanza għandha tirrifera għall-unità territorjali magħzula mil-liġi ta' dak l-Istat, jew, fin-nuqqas ta' regoli rilevanti, għall-unità territorjali magħzula mill-partijiet jew, fin-nuqqas ta' għażla, għall-unità territorjali li magħha l-konjuġi għandu jew għandhom il-konnessjoni l-aktar mill-qrib.

Artikolu 15

Stati b'żewġ sistemi legali jew aktar - konflitti ta' liġijiet interpersonali

Fir-rigward ta' Stat li jkollu żewġ sistemi legali jew aktar jew settijiet ta' regoli applikabbli għal kategoriji differenti ta' nies fir-rigward ta' materji regolati minn dan ir-Regolament, kwalunkwe referenza għal-liġi ta' dan l-Istat għandha titqies bhala li tirrifera għas-sistema legali determinata mir-regoli fis-sehh f'dak l-Istat. Fin-nuqqas ta' regoli bħal dawn, għandhom japplikaw is-sistema ta' liġijiet jew is-sett ta' regoli li magħhom il-konjuġi għandu jew għandhom il-konnessjoni l-aktar mill-qrib.

Artikolu 16

Meta dan ir-Regolament mhuwiex applikabbli għal konflitti ta' liġijiet interni

Stat Membru partecipanti li fih hemm sistemi differenti ta' liġi jew settijiet ta' regoli applikabbli għal materji regolati minn dan ir-Regolament mhuwiex mehtieg li japplika dan ir-Regolament għal konflitti ta' liġijiet li jirrizultaw biss bejn tali sistemi ta' liġi jew settijiet ta' regoli differenti.

KAPITOLU III

DISPOŻIZZJONIJIET OĦRAJN

Artikolu 17

Informazzjoni li għandha tkun ipprovduta minn Stati Membri partecipanti

1. Sal-21 ta' Settembru 2011, l-Istati Membri partecipanti għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni bid-dispożizzjonijiet nazzjonali tagħhom, jekk ikun hemm, dwar:

- (a) ir-reqwiziti formali applikabbli għall-ftehimiet dwar l-għażla tal-liġi applikabbli taht l-Artikolu 7(2) u (4); u
- (b) il-possibbiltà li tintagħzel il-liġi applikabbli taht l-Artikolu 5(3).

L-Istati Membri partecipanti għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni dwar kwalunkwe bidla sussegwenti għal dawn id-dispożizzjonijiet.

2. Il-Kummissjoni għandha tqiegħed l-informazzjoni kkomunikata taht il-paragrafu 1 għad-dispożizzjoni tal-pubbliku permezz ta' mezzi adatti, b'mod partikolari permezz tal-websajt tan-Netwerk Ġudizzjarju Ewropew fil-materji ċivili u kummerċjali.

Artikolu 18

Dispożizzjonijiet transizzjonali

1. Dan ir-Regolament għandu japplika għall-proċedimenti legali istitwiti kif ukoll għall-ftehimiet bħal dawk imsemmija fl-Artikolu 5 konkluzi sa mill-21 ta' Ġunju 2012.

Madankollu, għandu jibqa' wkoll effettiv ftehim dwar l-għażla tal-liġi applikabbli konkluzi qabel il-21 ta' Ġunju 2012, sakemm huwa jkun konformi mal-Artikoli 6 u 7.

2. Dan ir-Regolament għandu jkun mingħajr preġudizzju għal ftehimiet dwar l-għażla tal-liġi applikabbli konkluzi taht il-liġi ta' Stat Membru partecipanti li quddiem il-qorti tiegħu jinġieb il-każ qabel il-21 ta' Ġunju 2012.

Artikolu 19

Relazzjoni ma' konvenzjonijiet internazzjonali eżistenti

1. Mingħajr preġudizzju għall-obbligi tal-Istati Membri partecipanti taht l-Artikolu 351 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, dan ir-Regolament ma għandux jaffettwa l-applikazzjoni ta' konvenzjonijiet internazzjonali li għalihom Membru Stat partecipanti jew aktar ikunu Partijiet fiż-żmien meta dan ir-Regolament jiġi adottat jew meta d-Deċiżjoni taht it-tieni jew it-tielet subparagrafu tal-Artikolu 331(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea tiġi adottata u li jistabbilixxu regoli dwar il-konflitti ta' liġijiet relatati mad-divorzju jew mas-separazzjoni.

2. Madankollu, dan ir-Regolament għandu, bejn Stati Membri partecipanti, ikollu preċedenza fuq konvenzjonijiet konkluzi esklużivament bejn tnejn jew aktar minnhom sa fejn tali konvenzjonijiet jikkoncernaw materji regolati minn dan ir-Regolament.

Artikolu 20

Klawsola ta' revizzjoni

1. Sal-31 ta' Dicembru 2015, u kull hames snin minn hemm 'il quddiem, il-Kummissjoni għandha tippreżenta lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew rapport dwar l-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament. Ir-rapport għandu jkun akkumpanjat, fejn ikun il-każ, bi proposti għall-adattament ta' dan ir-Regolament.

2. Għal dan il-ghan, l-Istati Membri parteċipanti għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni l-informazzjoni rilevanti dwar l-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament mill-qrati tagħhom.

Huwa għandu japplika mill-21 ta' Ġunju 2012, bl-eċċezzjoni tal-Artikolu 17, li għandu japplika mill-21 ta' Ġunju 2011.

KAPITOLU IV

DISPOŻIZZJONIJIET FINALI

Artikolu 21

Dhul fis-sehħ u data ta' applikazzjoni

Dan ir-Regolament għandu jidhol fis-sehħ fil-jum wara dak tal-pubblikazzjoni tiegħu f'Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

Għal dawk l-Istati Membri li jipparteċipaw fil-kooperazzjoni msahha permezz ta' deċiżjoni adottata f'konformità mat-tieni jew it-tielet subparagrafu tal-Artikolu 331(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, dan ir-Regolament għandu japplika mid-data indikata fid-deċiżjoni kkonċernata.

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri parteċipanti skont it-Trattati.

Magħmul fi Brussell, l-20 ta' Diċembru 2010.

Għall-Kunsill

Il-President

J. SCHAUVLIEGE